

როგორ უნდა იყოს საზოგადოება მართული?

- 9.1 ვინ არის პასუხისმგებელი?
რომელია ქვეყნის მართვის საუკეთესო გზა?
- 9.2 თქვენ რომ პრეზიდენტი იყოთ ...
რისთვის არსებობს მთავრობა?
- 9.3 მე და ჩემი ფუნქციები
რას უნდა ელოდეს ქვეყანა მოქალაქეებისაგან?
- 9.4 მოსწავლეთა პარლამენტი
როგორ უნდა სკოლის მართვა?

თავი 9. მთავრობა და პოლიტიკა.

როგორ უნდა იყოს საზოგადოება მართული?

პოლიტიკა არის პროცესი, რომლის საშუალებითაც ადამიანთა საზოგადოება აღწევს შეთანხმებას ერთობლივი ცხოვრების ორგანიზაციის საკითხებზე. ეს პროცესი მოიცავს როგორც მოლაპარაკებასა და დაყოლიებას, ისე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღწევას მექანიზმებს, მაგალითად, ხმის მიცემას. პოლიტიკა გულისხმობს ძალაუფლებას, უფლებამოსილებასა და იძულებას იმისათვის, რომ აღსრულდეს კოლექტიური გადაწყვეტილებები.

პოლიტიკა წინასწარგანსაზღვრულია სახელმწიფო ინსტიტუტებითა და იმ ურთიერთობებით, რაც სახელმწიფოსა და მოქალაქეებს შორის არსებობს. ეს ურთიერთობები სხვადასხვა პოლიტიკურ სისტემაში სხვადასხვა ფორმას იღებს, როგორებიცაა: მონარქია, დემოკრატია, ტოტალიტარული წყობა.

დემოკრატიული წყობის პირობებში, მოქალაქეებს აქვთ პოლიტიკური თანასწორობა. კოლექტიური გადაწყვეტილებების მიღება ხორციელდება ხმის მიცემით; შეიძლება ხმას აძლევდნენ მოქალაქეები, ან მათ მიერ არჩეული წარმომადგენლები. დემოკრატიული პოლიტიკა მხოლოდ ხმის მიცემის პრინციპით არ შემოიფარგლება. საგულისხმოა დებატებისა და განხილვის კულტურა, რაც საშუალებას აძლევს მოქალაქეებს, გამოხატონ საკუთარი მოსაზრებები მნიშვნელოვან საკითხებთან დაკავშირებით.

დემოკრატიულ წყობაში აუცილებელია სახელმწიფო ინსტიტუტების სათანადო ფუნქციონირება და მოქალაქეთა მიერ საკუთარი პასუხისმგებლობების ჯეროვნად შესრულება. ასევე, საყურადღებოა დემოკრატიულ ქვეყანაში ინდივიდუალური დაწესებულებების (მაგალითად, სკოლების) დემოკრატიული მართვის საკითხები.

სწავლება დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ

გაკვეთილთა ეს სერია დაეხმარება მოსწავლეებს:

- გაიაზრონ სახელმწიფოს მართვის სხვადასხვა ფორმა და მათი მიმართება მოქალაქეებთან;
- უკეთ გააცნობიერონ მთავრობის ფუნქციები და მოქალაქეთა პასუხისმგებლობები;
- გაეცნონ დემოკრატიული მმართველობისათვის დამახასიათებელ პროცესებს;
- უფრო მეტი ინფორმაცია მიიღონ საკუთარ ქვეყანაში არსებულ პოლიტიკურ სისტემაზე.

ეს გაკვეთილი მოიცავს საშინაო დავალებას, რომელიც მოსწავლეებს ამ მიზნების მიღწევას გაუადვილებს. შესაძლოა, კლასში იყოს ძალიან ბევრი შეკითხვა, მსჯელობა და ახსნა-განმარტება. მასწავლებლის გადასაწყვეტია, დაუმატებს თუ არა ამ თემას კიდევ ერთ, მეხუთე გაკვეთილს. დროის ნაკლებობის შემთხვევაში, მასწავლებელს შეუძლია, წერილობითი დავალებები მოსთხოვოს მოსწავლეებს, გაასწოროს ისინი და სათანადო შენიშვნებით დაუბრუნოს უკან .

ამ ტიპის დაგეგმარება განხილულია მე-4 გაკვეთილში.

თავი 9: მთავრობა და პოლიტიკა
როგორი უნდა იყოს ქვეყნის მმართველობა?

გაკვეთილის სახელწოდება	სწავლის მიზანი	მოსწავლის დავალება	საჭირო მასალა	მოსწავლეთა ჩართულობის ფორმა
გაკვეთილი 1: ვინ არის პასუხისმგებელი?	მოსწავლეები იღებენ ცოდნას სხვადასხვა ტიპის მმართველობის შესახებ, მაგალითად, დემოკრატია და დიქტატორული წყობა.	წარმოსახვითი საზოგადოების მაგალითზე, მოსწავლეები მსჯელობენ მმართველობის სისტემის სამართლიანობაზე.	მოსწავლის სამუშაო ფურცელ 9.1-ის ასლები ყველა მოსწავლისათვის ქაღალდები და კალმები.	მოთხრობა. წყვილებში მუშაობა. მთელი კლასის დისკუსია. ფორმალური დებატები.
გაკვეთილი 2: თქვენ რომ პრეზიდენტი იყოთ	მოსწავლეებს შეუძლიათ, ახსნან მთავრობის პასუხისმგებლობები და ფუნქციები.	მოსწავლეები წარმოიდგენენ, რომ ისინი ქმნიან მთავრობას. მათ უნდა მოიფიქრონ, თუ როგორ განკარგავენ სახელწიფო სახსრებს. მოსწავლეები მსჯელობენ სოციალურ იდეალებზე, რომლის მიღწევაც მნიშვნელოვანი იქნებოდა.	დიდი ზომის ქაღალდი, მარკერები და პატარა ფურცლები ყოველი 4-6 კაციანი ჯგუფისათვის.	პოსტერები. პრეზენტაციები. მცირე ზომის ჯგუფებში მუშაობა. მთელი კლასის დისკუსია.
გაკვეთილი 3: მე და ჩემი ფუნქციები	მოსწავლეები სწავლობენ მოქალაქეთა მოვალეობებს დემოკრატიულ საზოგადოებაში.	მოსწავლეები განიხილავენ მოქალაქეთა პასუხისმგებლობებს და იმ გზებს, რომელიც მოქალაქეებს დაარწმუნებდა, რომ საკუთარ პასუხისმგებლობებს მეტი სერიოზულობით უნდა მოეკიდონ.	სადისკუსიო ბარათები (მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.2), დიდი ზომის ქაღალდი და მარკერები 4-6 მოსწავლისაგან შემდგარი თითოეული ჯგუფისათვის.	პრეზენტაციები. მცირე ზომის ჯგუფებში მუშაობა. მთელი კლასის დისკუსია.
გაკვეთილი 4: მოსწავლეთა პარლამენტი	მოსწავლეები შეიმუშავენ სკოლის მართვის კრიტერიუმებს და მართვის პროცესში მოსწავლეთა როლს განსაზღვრავენ.	მოსწავლეები წარმოიდგენენ იმას, თუ როგორ იმუშავენ მათი პარლამენტი.	კითხვარი ყველა მოსწავლისათვის (მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.3) დიდი ზომის ქაღალდი, მარკერები 4-6 მოსწავლისაგან შემდგარი თითოეული ჯგუფისათვის.	პრეზენტაციები. ინდივიდუალური მუშაობა. მცირე ზომის ჯგუფებში და მთელი კლასის დისკუსიები.

გაკვეთილი 1

ვინ არის პასუხისმგებელი?

რომელია ქვეყნის მართვის საუკეთესო გზა?

სწავლის მიზანი - მოსწავლეები იღებენ ცოდნას სხვადასხვა ტიპის მმართველობის შესახებ, მაგალითად, დემოკრატია და დიქტატორული წყობა.
მოსწავლის დავალება - წარმოსახვითი საზოგადოების მაგალითზე, მოსწავლეები მსჯელობენ მმართველობის სისტემის სამართლიანობაზე.
საჭირო მასალა – მოსწავლის სამუშაო ფურცელ 9.1-ის ასლები ყველა მოსწავლისათვის, ქაღალდები და კალმები.
მოსწავლეთა ჩართულობის ფორმა - მოთხრობა. წყვილებში მუშაობა. მთელი კლასის დისკუსია. ფორმალური დებატები.

ძირითადი ცნებები

მმართველობის ფორმების კლასიფიკაცია სხვადასხვაგვარი შეიძლება იყოს, მაგალითად, იმის მიხედვით, თუ ვის ხელშია ძალაუფლება, როგორ ნაწილდება ძალაუფლება ხალხზე, როგორ ხდება კანონის აღსრულება. მმართველობის ძირითადი ტიპებია: დემოკრატია, მონარქია, თეოკრატია და ტირანია/დიქტატურა. ერთ ქვეყანაში, შეიძლება, სხვადასხვა ტიპის მმართველობა თანაარსებობდეს. მაგალითად, საპარლამენტო დემოკრატიაში შეიძლება იყოს დიქტატურის ან მონარქიის ელემენტები.

გაკვეთილი

მასწავლებელი გაკვეთილს იწყებს მოთხრობა „სიკალის სამეფოს“ კითხვით (მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.1). ყველა მოსწავლეს უნდა ჰქონდეს ამ მოთხრობის ასლი, რათა, მასწავლებლის კითხვის პარალელურად, ტექსტს თვალი მიადევნოს.

მასწავლებელი მოთხრობის შუაში ჩერდება და კითხულობს:

-იმ ინფორმაციის მიხედვით, რაც ახლა მიიღეთ, რას ფიქრობთ სიკალში ცხოვრებაზე?

მოთხრობის ბოლოს მასწავლებელი კითხულობს:

- ახლა რას ფიქრობთ სიკალში ცხოვრებაზე?

მასწავლებელი მოსწავლეებს წყვილებად ჰყოფს და სთხოვს მათ, იმსჯელონ სიკალში ცხოვრების ხარისხზე. მოსწავლეებს ურიგდებათ ქაღალდები, რომელზეც მათ უნდა ჩამოწერონ სიკალში ცხოვრების დადებითი და უარყოფითი მხარეები.

მასწავლებელი წყვილებს სთხოვს, საკუთარი მოსაზრებები მთელი კლასის წინაშე წარმოადგინონ და ამ ძირითად საკითხებს ყველასთვის კარგად დასანახად წერს.

შემდეგ მასწავლებელი კლასს სთხოვს, დაფიქრდნენ სიკალის მმართველობის სისტემაზე:

-ფიქრობთ, რომ სიკალს სამართლიანი მმართველობა აქვს? რატომ?

-თუ მიგაჩნიათ, რომ ამ ქვეყნის მართვა უფრო სამართლიანი ფორმითაც შეიძლება, ხომ ვერ დააკონკრეტებდით, რა ცვლილებების გატარება იქნებოდა საჭირო მეტი სამართლიანობის მისაღწევად?

შემდეგ მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, წარმოიდგინონ, რომ სიკალის მაცხოვრებლები არიან. დებატების წარმართვის მიზნით, კლასი ორ ჯგუფად იყოფა. ერთი ჯგუფი არსებული სისტემის გაგრძელების მომხრეა, ხოლო მეორე ჯგუფი თვლის, რომ აუცილებელია, ქვეყნის მოქალაქეებმა მიიღონ გადაწყვეტილებები და ქვეყანას არ ჰყავდეს ერთპიროვნული მმართველი. მასწავლებელი ჯგუფებს აძლევს რამდენიმე წუთს, რათა მათ საკუთარი პოზიციის გასამყარებელი არგუმენტები ჩამოწერონ. ჯგუფები ერთმანეთის პირისპირ სხდებიან და იწყებენ დებატები. მოსწავლეები თითოეული ჯგუფიდან რიგრიგობით წარმოადგენენ საკუთარ არგუმენტებს. დებატებში მათ დაეხმარებათ „მოსაუბრე ჯოხი“, რომელიც შეიძლება ეჭიროს იმ მოსწავლეს, რომელიც სიტყვით გამოდის.

დებატების შემდეგ, მასწავლებელი მოსწავლეებს ეკითხება მოსაზრებებს. კლასი წყვეტს, თუ რომელი მხარის პოზიცია იყო უკეთესად დაცული.

ახლა მოსწავლეები მზად არიან მოკლე ახსნა-განმარტებისათვის (ინდუქციური მიდგომა). მასწავლებელი ჩამოწერს მმართველობის ხუთ ტიპს და უხსნის მოსწავლეებს, თუ რითი განსხვავდებიან ისინი ერთმანეთისაგან:

-მონარქია;

-დემოკრატია;

-დიქტატურა;

-თეოკრატია;

-ანარქია.

გაკვეთილი სრულდება იმით, რომ მოსწავლეები განსაზღვრავენ საკუთარი ქვეყნის მმართველობის ფორმას. საშინაო დავალება: მოსწავლეებმა მეტი ინფორმაცია უნდა მოიძიონ ამ თემასთან დაკავშირებით და მოამზადონ ტესტი (5-10 შეკითხვა), რათა მომავალ გაკვეთილზე თანაკლასელების ცოდნა შეამოწმონ.

გაკვეთილი 2

თქვენ რომ პრეზიდენტი იყოთ

რისთვის არსებობს მთავრობა?

სწავლის მიზანი - მოსწავლეებს შეუძლიათ, ახსნან მთავრობის პასუხისმგებლობები და ფუნქციები.

მოსწავლის დავალება - მოსწავლეები წარმოიდგენენ, რომ ისინი ქმნიან მთავრობას. მათ უნდა მოიფიქრონ, თუ როგორ განკარგავენ სახელწიფო სახსრებს. მოსწავლეები მსჯელობენ სოციალურ იდეალებზე, რომლის მიღწევაც მნიშვნელოვანი იქნებოდა.

საჭირო მასალა - დიდი ზომის ქაღალდი, მარკერები და პატარა ფურცლები ყოველი 4-6 კაციანი ჯგუფისათვის.

მოსწავლეთა ჩართულობის ფორმა - პოსტერები. პრეზენტაციები. მცირე ზომის ჯგუფებში მუშაობა. მთელი კლასის დისკუსია.

ძირითადი ცნებები

დემოკრატიულ საზოგადოებაში მთავრობა საყოველთაო კეთილდღეობაზე ზრუნავს, რაც გულისხმობს უფრო მეტს, ვიდრე უმრავლესობის ინტერესების დაცვაა. საყოველთაო კეთილდღეობა საზოგადოების ყველა წევრის კეთილდღეობას ნიშნავს. ამ ცნების პრაქტიკული მნიშვნელობა განხილვის საგანს წარმოადგენს. სოციალურ იდეალებთან დაკავშირებით, სხვადასხვა, ხშირად ურთიერთდაპირისპირებული მოსაზრებები არსებობს, მაგალითად, სოციალური კეთილდღეობა, უსაფრთხოება, სამართლიანობა, სოციალური ჰარმონია, ადამიანის უფლებები, მატერიალური კეთილდღეობა. საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვით ნაწილში ამ საკითხების რეალური პრიორიტეტიზაცია რთულია. განსაკუთრებით, იმის გათვალისწინებით, რომ მთავრობის განკარგულებაში არსებული რესურსები, როგორც წესი, მწირია.

გაკვეთილი

გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი მოსწავლეებს 4-6 კაციანი ჯგუფებად ყოფს. თითოეულ ჯგუფს აქვს მარკერი და დიდი ზომის ფურცელი.

მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, წარმოიდგინონ, რომ მომავალში ცხოვრობენ და მათ სახელმწიფოს მართვა დაევალებათ. სხვა სიტყვებით, ისინი მთავრობის წევრები არიან. მათი მთავრობის განკარგულებაშია 6 მილიარდი აშშ დოლარი (მასწავლებელს შეუძლია, ქვეყნის რეალური ბიუჯეტი დაუსახელოს მოსწავლეებს და ამ ბიუჯეტის ფარგლებში სთხოვოს მუშაობა).

ჯგუფების დავალებაა იმის განსაზღვრა, თუ როგორ უნდა დაიხარჯოს ეს ფული მომავალ წელს. მოსწავლეები იყენებენ დიდი ზომის ქაღალდებსა და მარკერებს და ქმნიან პოსტერს, რომელზეც ნაჩვენებია, თუ როგორ გაანაწილებს ფულს მთავრობა. მოსწავლეთა თითოეული ჯგუფი დანარჩენებს წარმოუდგენს თავის ნააზრევს. თითოეული პრეზენტაციის შემდეგ მოსწავლეები ერთმანეთს შეკითხვებს უსვამენ.

მასწავლებელიც სვამს შეკითხვებს ისე, რომ მოსწავლეებს მიაწოდოს ახალი ინფორმაცია ქვეყნის ეკონომიკის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებით, მაგალითად:

-ის თუ გაითვალისწინეთ, რომ ფულის ნაწილის გადახდა საჭირო იქნება უცხოური ვალების დასაფარად?

-სამუშაო ადგილების შექმნაზე დახარჯავთ ფულს?

-რამდენად მნიშვნელოვანია სახელმწიფოსათვის ფულის ხარჯვა განათლებაზე?

მასწავლებელი მუშაობს მთელ კლასთან ერთად, რომ ჩამოაყალიბოს იმ სფეროთა ნუსხა, რომელთა დაფინანსებაც მთავრობის საქმეა.

შემდეგ მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, დაუბრუნდნენ საკუთარ ჯგუფებს. მათ ურიგდებათ ფურცლები, რომლებზეც ჩამოწერილია დემოკრატიულ სახელმწიფოში მისაღწევი სოციალური იდეალები:

-კეთილდღეობა;

-უსაფრთხოება;

-სამართლიანობა;

-სოციალური ჰარმონია;

-ადამიანის უფლებების დაცვა;

-მატერიალური კეთილდღეობა.

ჯგუფებმა უნდა დააკავშირონ ეს იდეალები საბიუჯეტო დანახარჯებთან, რომლებიც უკვე გაწერეს.

მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, მთელი კლასის წინაშე წარმოადგინონ საკუთარი ანალიზის შედეგები. ბოლოს, მასწავლებელი შემდეგ შეკითხვას სვამს:

-თქვენი აზრით, რა არის მთავრობის ყველაზე მნიშვნელოვანი პასუხისმგებლობა?

საშინაო დავალება: ინფორმაციის მოპოვება იმის შესახებ, თუ როგორ იხარჯება ქვეყანაში საბიუჯეტო სახსრები. ეს მონაცემები მოსწავლეებმა შეიძლება მოიძიონ სხვადასხვა წყაროდან. მომავალი გაკვეთილის დასაწყისში მოსწავლეები საკუთარი ძიების შედეგებს წარმოადგენენ და მსჯელობენ იმის შესახებ, თუ რამდენად ემთხვევა მათი პრიორიტეტები ქვეყნის ამჟამინდელი მთავრობის მიერ შერჩეულ პრიორიტეტებს.

გაკვეთილი 3

მე და ჩემი ფუნქციები

რას უნდა ელოდეს ქვეყანა მოქალაქეებისაგან?

სწავლის მიზანი - მოსწავლეები სწავლობენ მოქალაქეთა მოვალეობებს დემოკრატიულ საზოგადოებაში.

მოსწავლის დავალება - მოსწავლეები განიხილავენ მოქალაქეთა პასუხისმგებლობებს და იმ გზებს, რომლებიც მოქალაქეებს დაარწმუნებდა, რომ საკუთარ პასუხისმგებლობებს მეტი სერიოზულობით უნდა მოეკიდონ.

საჭირო მასალა - სადისკუსიო ბარათები (მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.2), დიდი ზომის ქაღალდი, მარკერები 4-6 მოსწავლისაგან შემდგარი თითოეული ჯგუფისათვის.

მოსწავლეთა ჩართულობის ფორმა - პრეზენტაციები. მცირე ზომის ჯგუფებში მუშაობა და მთელი კლასის დისკუსია.

ინფორმაცია

დემოკრატიული ქვეყნის მოქალაქეებს აქვთ სამოქალაქო, პოლიტიკური, სოციალური, კულტურული და გარემოსდაცვითი უფლებები. განხილვის საგანს უნდა წარმოადგენდეს ამ უფლებათა კონკრეტიზაცია. ასევე, საჯარო დისკუსიის თემა უნდა იყოს ამ უფლებებთან დაკავშირებული პასუხისმგებლობებიც. ზოგი ფიქრობს, რომ მოქალაქეს მხოლოდ ერთი პასუხისმგებლობა აკისრია - კანონმორჩილება. სხვანი კი მიიჩნევენ, რომ მოქალაქეებს უნდა ეკისრებოდეთ პასუხისმგებლობათა უფრო ფართო სპექტრი.

გაკვეთილი

მასწავლებელი გაკვეთილს მოსწავლეთა 4-6 კაციან ჯგუფებად დაყოფით იწყებს. თითოეულ ჯგუფს ურიგდება სადისკუსიო ბარათები (მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.2). ყოველ ბარათზე მოცემულია მოქალაქის ერთი პასუხისმგებლობა.

მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, ბარათები სამ კატეგორიად გადაანაწილონ იმის მიხედვით, თუ ვის უნდა დაეკისროს ეს პასუხისმგებლობა:

1. ყველა მოქალაქეს;
2. ზოგ მოქალაქეს;
3. არცერთ მოქალაქეს.

მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, საკუთარი გადაწყვეტილებები კლასის წინაშე წარმოადგინონ და ყველა მოსაზრება არგუმენტირებულად დაასაბუთონ.

მოსწავლეები ჯგუფურ მუშაობას აგრძელებენ. მათ ურიგდებათ დიდი ზომის ქაღალდები და მარკერები. მასწავლებელი მოსწავლეებს უხსნის, რომ მათი დავალებაა „მოქალაქის ქარტიის“ მონახაზის გაკეთება. მოსწავლეებმა დიდი ზომის ქაღალდი უნდა გაყონ ორ სვეტად. პირველ სვეტში უნდა ჩაწერონ ის, თუ რას ელის თითოეული მოქალაქე საკუთარი ქვეყნისაგან (სათაურით „უფლებები“). მეორე სვეტში უნდა ჩაწერონ მოქალაქეთა პასუხისმგებლობები (სათაურით „პასუხისმგებლობები“).

როცა „მოქალაქის ქარტიაზე“ მუშაობას დაასრულებენ, მოსწავლეები შედეგებს მთელი კლასის წინაშე წარმოადგენენ. დანარჩენი მოსწავლეები შეკითხვებს სვამენ.

ბოლოს, მასწავლებელი ეკითხება მთელ კლასს:

-თქვენი აზრით, თქვენს ქვეყანაში მოქალაქეები ყოველთვის ასრულებენ საკუთარ პასუხისმგებლობებს? რატომ?

-რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის, რომ ადამიანები უფრო მეტი სერიოზულობით მოეკიდონ საკუთარ სამოქალაქო პასუხისმგებლობებს?

-თქვენი აზრით, შეიძლება თუ არა, რომ მოქალაქეებს უარი ეთქვათ ადამიანის გარკვეულ უფლებებზე იმ შემთხვევაში, თუ ვერ ასრულებენ საკუთარ პასუხისმგებლობებს? რატომ?

საშინაო დავალება: მოსწავლეებმა უნდა ჩაატარონ ოჯახის წევრებისა და მეგობრების გამოკითხვა და დაადგინონ, თუ რა პასუხისმგებლობები უნდა ჰქონდეს მოქალაქეს. მათ საკუთარი კვლევის შედეგები შემდეგ გაკვეთილზე კლასის წინაშე უნდა წარმოადგინონ.

გაკვეთილი 4

მოსწავლეთა პარლამენტი

როგორ უნდა იყოს სკოლის მართვა?

სწავლის მიზანი - მოსწავლეები შეიმუშავენ სკოლის მართვის კრიტერიუმებს და განსაზღვრავენ მოსწავლეთა როლს მართვის პროცესში.
მოსწავლის დავალება - მოსწავლეები წარმოიდგენენ იმას, თუ როგორ იმუშაებდა მათი პარლამენტი.
საჭირო მასალა - კითხვარი ყველა მოსწავლისათვის (მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.3), დიდი ზომის ქაღალდი, მარკერები 4-6 მოსწავლისაგან შემდგარი თითოეული ჯგუფისათვის.
მოსწავლეთა ჩართულობის ფორმა - პრეზენტაციები. ინდივიდუალური მუშაობა. მცირე ზომის ჯგუფებში მსჯელობა. მთელი კლასის დისკუსია.

ინფორმაცია

ახალგაზრდებიც მოქალაქეები არიან. შესაბამისად, მათ აქვთ უფლება, საკუთარი აზრი გამოხატონ იმ საკითხებზე, რომლებიც მათ ცხოვრებას უკავშირდება, მათ შორის, სკოლაზე. სკოლის ცხოვრებაში მოსწავლეთა აქტიური ჩართულობა მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ იმიტომ, რომ ეს მოსწავლეების უფლებაა, არამედ იმიტომაც, რომ ასეთი ჩართულობა მათ საზოგადოების ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული დემოკრატიული პროცესების გაცნობიერებაში ეხმარება. განხილვის საგანი შეიძლება იყოს ის მექანიზმები, რომლებიც მოსწავლეთა სასკოლო მართვაში ჩართულობას უზრუნველყოფს. ზოგი მიიჩნევს, რომ აუცილებელია, ყველა სკოლას ჰყავდეს საკუთარი პარლამენტი. სხვანი კი თვლიან, რომ პარლამენტის არსებობა ყველა სკოლაში აუცილებელი არ არის და არსებობს სხვა გზებიც, რომლებიც მოსწავლეთა ჩართულობას უზრუნველყოფს.

გაკვეთილი უნდა დაიწყოს მოსწავლეთა საშინაო დავალების შედეგების გაცნობით. თუ მოსწავლეების მიერ მომზადებული მასალა ძალიან მდიდარი და მრავალმხრივია, შესაძლოა, საჭირო იყოს ამ თემისათვის კიდევ ერთი გაკვეთილის დათმობა. არის მეორე ვარიანტიც, მასწავლებელს შეუძლია, შეაგროვოს მოსწავლეთა ნამუშევრები, გაასწოროს ისინი და შემდეგ გაკვეთილზე დაუბრუნოს შენიშვნებითურთ. რომელი გზაც არ უნდა იქნეს არჩეული, უმთავრესია, რომ მასწავლებელმა ყველა მოსწავლის ნამუშევრი შეამოწმოს და შეაფასოს.

გაკვეთილი

გაკვეთილის დასაწყისში მოსწავლეები წარმოადგენენ გამოკითხვის შედეგებს, მოქალაქეთა პასუხისმგებლობებთან დაკავშირებით. მოსწავლეები განიხილავენ ამ შედეგებს.

მასწავლებელს შემოაქვს ახალი თემა; ის ეკითხება მოსწავლეებს, თუ რას ფიქრობენ მათი სასკოლო საბჭოს, ან მოსწავლეთა პარლამენტის მუშაობის შესახებ. თუ მოცემულ სკოლაში თვითმმართველობა არ არსებობს, მოსწავლეებს შეუძლიათ, მოიყვანონ მაგალითები სხვა სკოლაში მოქმედი პარლამენტის, ან საბჭოს შესახებ.

მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, წარმოიდგინონ, როგორი იქნებოდა მოსწავლეთა იდეალური პარლამენტი, ანუ სკოლის მოსწავლეთა დემოკრატიული წესით არჩეული ერთობა.

მასწავლებელი მოსწავლეებს ურიგებს კითხვარს (მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.3), რომელსაც მოსწავლეები ინდივიდუალურად ავსებენ.

შემდეგ მასწავლებელი მოსწავლეებს 4-6 კაციან ჯგუფებად ყოფს. მოსწავლეებს აქვთ დრო, რათა საკუთარი პასუხები ერთმანეთს შეადარონ. მასწავლებელი ჯგუფებს დიდი ზომის ქაღალდსა და მარკერებს ურიგებს. მოსწავლეებმა უნდა შეიმუშაონ მოსწავლეთა იდეალური პარლამენტის კონსტიტუცია. მასწავლებელი ვალდებულია, აუხსნას მოსწავლეებს, რა არის კონსტიტუცია და მოიყვანოს მაგალითები იმისა, თუ რა სახის რეგულაციებს უნდა აწესებდეს მოსწავლეთა პარლამენტის კონსტიტუცია.

როცა მოსწავლეები ჯგუფურ მუშაობას დაასრულებენ, ისინი საკუთარი მსჯელობის შედეგებს მთელი კლასის წინაშე წარმოადგენენ. დისკუსიის დროს შეიძლება დაისვას შემდეგი შეკითხვები:

-რა ძალაუფლება უნდა ჰქონდეთ მოსწავლეებს, დირექტორსა და მასწავლებლებს?

-ვინ უნდა იღებდეს საბოლოო გადაწყვეტილებებს, რომლებიც სკოლის მართვას უკავშირდება?

-შესაძლებელია თუ არა სკოლის დემოკრატიული წესით მართვა?

ბოლოს, მოსწავლეები პრეზენტაციას აკეთებენ სკოლის დირექტორთან და, თუ სურთ, მის წინაშე წარმოადგენენ საკუთარ წინადადებებს სკოლის პარლამენტის ჩამოყალიბებასთან დაკავშირებით.

საშინაო დავალება: მოსწავლეები ატარებენ ოჯახის წევრებისა და მეგობრების გამოკითხვას. შეკითხვა შემდეგია:

-როგორ ფიქრობთ, ყველა სკოლას უნდა ჰყავდეს მოსწავლეთა პარლამენტი? რატომ?

მოსწავლეებმა შემდეგ გაკვეთილზე უნდა წარმოადგინონ გამოკითხვის შედეგები.

მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.1

სიკალის სამეფო

სიკალი მთაგორიანი ქვეყანაა. საუკუნეების მანძილზე ის თითქმის მოწყვეტილი იყო დანარჩენ სამყაროს.

მიუხედავად იმისა, რომ სიკალი არის ძალიან პატარა სამეფო, ამ ბოლო პერიოდში მან დიდი ყურადღება მიიპყრო. განსაკუთრებული ყურადღების მიზეზია ამ სამეფოს ორიგინალური საზოგადოებრივი ორგანიზაცია.

დავიწყეთ იმით, რომ სიკალში მშვიერი არავინაა. სიკალის მოსახლეობა საკუთარ საკვებ პროდუქციას მთლიანად თავად აწარმოებს. წარმოებული პროდუქტი თანაბრად უნაწილდება ყველას, ვისაც სჭირდება. სახლი ყველა ოჯახისათვის უფასოა. სახლის ზომა დამოკიდებულია ოჯახის წევრების რაოდენობაზე. გათბობისა და საკვების მომზადებისათვის საწვავი უფასოდ მიეწოდებათ; ასევე, უფასოა საყოფაცხოვრებო ნივთების შეკეთების მომსახურებაც. სამედიცინო მომსახურება უზრუნველყოფილია ყველა ადამიანისათვის, ვისაც სჭირდება. ყველა მოქალაქეს უტარდება უფასო სამედიცინო შემოწმება ყოველ 6 თვეში ერთხელ. მოხუცებულებს, მცირეწლოვანი შვილების პატრონ ოჯახებს და ყველა სხვას, ვინც დახმარებას საჭიროებს, მუდმივად აქცევენ ყურადღებას სოციალური მუშაკები.

სიკალში ამქვეყნიური სიკეთე ხელმისაწვდომია ყველასათვის. ყოველ ოჯახს ეძლევა ვაუჩერები, რითაც შეუძლიათ, შეიძინონ ფუფუნების საგნები, როგორებიცაა: სუნამოები, ავეჯი ან სანელებლები. ვაუჩერები შეიძლება გამოიყენონ მაშინვე, ან შეინახონ, დააგროვონ და უფრო უკეთესი საქონელი შეიძინონ.

როგორ ხდება ამ ყველაფრის ორგანიზაცია? სიკალი ყოველთვის მონარქია იყო. ამჟამინდელი მეფეა სიკ III. მეფე ერთპიროვნულად წყვეტს, თუ მუშახელის რა რაოდენობაა საჭირო თითოეული საქმიანობისათვის (საკვების მოყვანა, სახლების მშენებლობა ან ჯანდაცვა). სხვადასხვა საქმისათვის ადამიანების შერჩევა 5 წლის ასაკში ხდება, რის შემდეგაც ისინი სპეციალურ სკოლებში იზრდებიან. მომავალი ფერმერები იწყებენ სიარულს სოფლის მეურნეობის სკოლაში, სახლების მომავალი მშენებლები - ტექნიკურ სკოლაში, ჯანდაცვის სფეროს მომავალი თანამშრომლები - სამედიცინო სკოლაში და ა.შ. ყველა დანარჩენი კი მეფის სასახლეში საქმდება.

ყველაზე გასაოცარი კი ისაა, რომ სიკალში არ არის ფული. არავის სჭირდება ფულის გადახდა, რადგან ყველას ყველაფერი აქვს.

ალბათ გაგიჩნდებათ კითხვა: მოსწონს ხალხს ასეთი ცხოვრება? არავინ არ ჩივის? მოქალაქეები საჩივრით ძალიან იშვიათ შემთხვევებში გამოდიან და ვინც საკუთარ უკმაყოფილებას აფიქსირებს, იზრუნება გონებრივად დაავადებულთა ჰოსპიტალში. ალბათ ავადმყოფი უნდა იყო, რომ ასეთი ცხოვრების მიმართ უკმაყოფილება გამოხატო, არა?

მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.2
სადისკუსიო ბარათები

გადასახადების გადახდა	პოლიტიკური პარტიის წევრობა
ქვეყნის დასაცავად ბრძოლა	არჩევნებში მონაწილეობა
დანაშაულის შესახებ პოლიციაში განცხადება	თქვენი ოჯახის დახმარება
კანონმორჩილება	თქვენი მეზობლების დახმარება
თქვენი ქვეყნის დაცვა, როცა მას აკრიტიკებენ	სხვა... ?

მოსწავლის სამუშაო ფურცელი 9.3

კითხვარი

როგორ უნდა იყოს მოსწავლეთა პარლამენტი?

მოსწავლეთა იდეალურ პარლამენტში:

1. რამდენი მოსწავლე იქნება?
2. როგორ იქნებიან არჩეულნი მოსწავლეთა წარმომადგენლები?
3. რა სიხშირით გამართავს სხდომებს მოსწავლეთა პარლამენტი?
4. სად გამართავს სხდომებს მოსწავლეთა პარლამენტი?
5. როგორ იქნებიან მოსწავლეთა პარლამენტის მუშაობაში ჩართულნი მშობლები ან მასწავლებლები?
6. რა საკითხების განხილვის უფლებამოსილება ექნება (და არ ექნება) მოსწავლეთა პარლამენტს?
7. რა ტიპის გადაწყვეტილებებს მიიღებს (ვერ მიიღებს) მოსწავლეთა პარლამენტი?